

De kracht van de positiviteit en het vertrouwen

Over de kunst van alles het beste te maken

Openbare voordracht in meerdere steden 2004-2005 door Pietro Archiati

Kunnen we naar iets zoeken waarop we kunnen vertrouwen in het leven van alledag en het beroepsleven? Wat voor mij wezenlijk meer vertrouwen verdient (dan het geld) is heel eenvoudig *de mens*. Nu zullen velen van u zeggen: "Dat klopt niet. Mensen hebben mij steeds weer teleurgesteld." Dat kan ook komen doordat vertrouwen in mensen tegenwoordig een schaars goed is.

Een innerlijke houding van vertrouwen kun je niet van de ene op de andere dag door wensdenken tevoorschijn toveren. Dat is een zaak van lange en dagelijkse oefening. De grondregel is onze maatschappij luidt: Vertrouwen is goed, controle is beter.

Controle is niets anders dan een gebrek aan vertrouwen.

Op welke manier kan vertrouwen geoefend en versterkt worden in het alledaagse leven en het beroepsleven? Een houding van vertrouwen moet veroverd worden en dat geeft veel meer vreugde dan als het van nature gegeven zou zijn.

In het openbare leven – kranten, radio, tv – staan vooral de negatieve berichten op de voorgrond. We hoeven maar een krant open te slaan of we zien dat noch in de koppen noch in de tekst daaronder wordt verteld hoeveel liefde of hoeveel vertrouwen er in de wereld voorhanden is. Iedere enkeling heeft de kans om het positieve, dat overal ook aanwezig is, zelf te ontdekken, zelf naar voren te brengen en zoveel mogelijk daarvan in het eigen leven voort te brengen. Het staat ieder vrij de positieve betekenis te ontdekken in alles en dat in je handelen te verwerklijken.

Een mens die dagelijks alle goede krachten in zichzelf wakker roept, die met zijn denken iedere dag weer de betekenis van het leven verwerft, die bouwt op zijn eigen overtuigingen en wordt steeds minder afhankelijk van een of andere sturing van buitenaf. Als hij de kracht vindt, steeds mooiere idealen voor zijn leven, steeds nieuwe redenen voor zijn handelen te vinden, zal hij het leven als door en door positief beleven. Hij wint vertrouwen, niet alleen in zichzelf, maar ook in de ideale mens die steekt in elk mensenwezen. Hij zal er nooit aan twijfelen dat ieder mens kan bouwen op wat in hem als vermogen leeft: op zijn denken, op zijn vermogen tot liefde, op zijn vreugde in het scheppen en in zijn inzet voor mens en wereld.

Het meest vertrouwenswaardig is de mens zelf, omdat hij vol positieve krachten is.

Een menselijke vaardigheid, een talent dat misschien lang heeft moeten rijpen. Het blijft altijd in het bezit van de mens. Dat kan nooit van buitenaf van hem weggenomen worden. Daar kan elk mens op bouwen. We kunnen ons erover verbazen hoeveel we van onze aanleg, onze ware rijkdom, braak laten liggen. Iedere mens draagt onuitputtelijke ontwikkelingsmogelijkheden in zich.

Het beste van het leven kan de mens niet vinden in wat hem van buitenaf tegemoet komt, in alles wat hem overkomt, door het doen van anderen. Wat in de wereld bestaat zonder mijn medewerking, kan voor mij positief noch negatief zijn, het is gewoon zoals het is. Alleen het standpunt dat ik inneem, en mijn gedrag in een gegeven situatie, kunnen positief of negatief zijn. Het zal positief zijn als ik in mijn ontwikkeling vooruit geholpen wordt, als ik verder kom; het zal voor mij negatief uitwerken als ik door mijn handelen geen innerlijke vervulling beleef. Het ligt aan mij hoe ik over mijn levenssituatie denk, hoe ik die beleef. Positief of negatief kan nooit de positie zijn waarin ik mij bevind, maar gaat altijd om mijn innerlijke houding ten opzichte daarvan. Als ik het best mogelijke uit een situatie – welke dan ook – maak, kan mijn leven gewoonweg niet positiever zijn. In iedere situatie is het beste mogelijk.

Een mens heeft zich in zijn hoofd gehaald dat het voor hem beter zou zijn als hij zich in een heel andere levenssituatie zou bevinden, dat hij dan heel andere dingen te kunnen doen. Nu zijn bepaalde dingen voor hem gewoon onmogelijk. Het onmogelijke kan nooit positief zijn, het is niet te

verwerkelijken. Dan is het voor mij niet in werkelijkheid positief. Het onmogelijke goede is negatief,, eenvoudig omdat het niet mogelijk is. In iedere situatie bevindt zich iets wat het beste is, dat mogelijk is; het is vooral het beste omdat het mogelijk is. Natuurlijk kan er theoretisch gezien iets nog beters zijn, maar omdat dat voor mij hier en nu niet mogelijk is, kan het voor mij niet in werkelijkheid beter of het beste zijn.

De ziele situatie waarin men zich bevindt is voor ieder het beste uitgangspunt om het beste daarvan te maken. Ieder moet op de een of andere manier met zichzelf worstelen. Dat geldt zowel voor de melancholicus als voor de cholericus, voor de sanguinicus als voor de flegmaticus. Ieder gaat uit van een zekere eenzijdigheid om de mooie mogelijkheid te hebben steeds meer de veelzijdigheid te benaderen. Vertrouwen en positiviteit inzake de mens betekent de overtuiging te hebben dat ieder mens aan alle kanten in staat is tot ontwikkeling en dat iedere situatie de mogelijkheid biedt, verder te komen.

En als je in een situatie zit waarin alle deuren gesloten zijn? Zo'n situatie is er nooit. Ieder mens kan in elke situatie bij voorbeeld duizend goede, zinvolle gedachten denken, daar is hij altijd vrij in - en dat zou al veel positiefs zijn in een tijd waarin positieve gedachten een schaars goed zijn. Zelfs de dood kan niet alle deuren sluiten. Juist als alle deuren van handelen in deze wereld gesloten worden, gaan alle deuren van activiteit in de geestelijke wereld open.

Het leven van alledag is de beste voorbereiding voor zware grenssituaties zoals bij een zware ziekte, plotselinge werkloosheid of bij het verlies van een dierbare. Als ik in het kleine steeds weer eraan werk om alles wat op mij afkomt, van de positieve kant te zien en overeenkomstig te handelen, dan zal ik ook in grenssituaties het best mogelijke kunnen doen – want het best mogelijke is altijd mogelijk. Niemand heeft andere levensomstandigheden tot zijn beschikking als die waarin hij zich nu bevindt. Alleen daarvan kan hij het best mogelijke maken.

Vraag je steeds weer af: Wat is het beste wat ik hier en nu voor mijzelf en anderen kan doen? Niet: wat zou ik kunnen doen als Het gaat om wat ik werkelijk kan doen, heel realistisch gedacht. Het gaat erom je deze vraag steeds weer te stellen en in elk afzonderlijk geval te worstelen om het best mogelijke te vinden en het dan ook te doen.

Het positieve aan een fout die je hebt gemaakt, is wat je daarvan kan leren. Niemand kan van tevoren alle gevolgen van zijn handelen overzien. Zelfs de lieve God, zo staat in de bijbel, wist van tevoren niet hoe zijn schepping zou worden. Hij schiep erop los en, zo staat er woordelijk: 'En zag dat het goed was.'

Als je geen fouten wil maken, moet je afzien van alle doen. In plaats van bang te zijn fouten te maken, kan ieder zich erin oefenen het vertrouwen te hebben dat je van alles iets kunt leren. Dat kan echt iedereen, ieder mens is in staat te leren.

De mens is een denkend, voelend en handelend wezen. Ieder mens kan positiviteit, zonder enige beperking, beleven in zijn denken, voelen en willen, dus in de gedachten die hij denkt, in de gevoelens die hij beleeft en in alles wat hij in zijn handelen wil.

Waarin bestaat de bijzondere positiviteit van onze gedachten? Het is ons vermogen om steeds in alles de betekenis, de zin te zoeken, de zin te vinden, want niets kan positiever zijn dan een zinvol, betekenisvol leven te leiden, een zin te vinden in alles wat je gebeurt of wat men doet. Wie zou niet graag de positieve betekenis, zin vinden – zelfs in een ziekte of in een levensbeproeving?

Denk je echt dat er al een betekenis voorhanden is? Dat wij hem alleen maar hoeven te zoeken en vinden? De betekenis van mijn leven is het goede dat ik van iedere levenssituatie kan maken. Deze zin/betekenis is echter nooit reeds voorhanden, nooit ergens verborgen voor mij, ik moet hem alleen maar te vinden. Ik moet de zin, de betekenis eerst persoonlijk voortbrengen! Ieder kan alleen zelf zijn leven dag aan dag zinvol vormgeven en vervullen met betekenis.. Alleen dat leven zal zinvol zijn dat

betekenisvol is— dat door de mens zelf op geheel individuele wijze de betekenis toevoegt. Geen mens kan de zin vinden, ieder moet hem op zijn manier uit-vinden.

Dat is moeilijk, zeg je misschien. Juist daarom is het des te positiever. Juist daarom kan het oneindig veel vreugde geven, aan de handeling die men volbrengt, een zin, een betekenis te geven.

De ander vindt in mij de 'juiste, de ware', je moet jezelf in iedere situatie door beweeglijkheid en interesse in de ander tot de 'juiste' maken, door je positief te gedragen. Ik zal zo ook steeds meer vertrouwen in al die krachten krijgen die in mij en in de ander steken.

Een zin, betekenis in iedere levenssituatie te vinden betekent, met je gedachten fantasievol omgaan. Ieder mens heeft het vermogen in zijn denken steeds vindingrijker te worden, gebaseerd op de vele ervaringen van het leven, waar ook de fouten bij horen. Daar moet je soms een tijdje mee worstelen. Het worstelen is juist het beste, het mooiste, het positiefste van het leven. Hoe kan een ander mens weten hoe ik mij in een situatie zou moeten gedragen? Hij/zij is immer een heel ander mens dan ik en hij/zij bevindt zich niet in mijn situatie. Ieder moet in iedere situatie zichzelf trouw blijven en in overeenstemming met zijn eigen geest dienovereenkomstig handelen.

De fantasie van de zingeving moet dagelijks geoefend worden. Ze wordt tegenwoordig veel te weinig beoefend, omdat we steeds weer vinden dat iets anders beslist gedaan moet worden. We lopen zoveel dingen na en nemen te weinig tijd om het leven en onze relaties steeds zinvoller, betekenisvoller vorm te geven. Het is toch onzinnig te denken dat daden belangrijker zouden zijn dan gedachten! Iets doen is makkelijker dan iets denken, tenminste, als we onder denken meer verstaan dan inhoudsloos fantaseren. Het positieve en de vreugde van het leven liggen in de inspanning, in het innerlijk actief worden.

De positiviteit van het denkvermogen, dat iedere mens in zich draagt, toont zich voorbeeldig in de omgang met het beruchte 'toeval'. Het toeval is de nieuw uitgevonden god van de natuurwetenschap: Als men niet weet waar vandaan, hoezo en waarom, spreekt men van toeval. Hoe komt een natuurramp tot stand? Doordat aardplaten zich 'toevallig' verschuiven. Van toeval te spreken is toch geen verklaring! Het is slecht een 'gat' in mijn denken. Te spreken van toeval is een belediging van het verstand, een tegenspraak van de wijsheid die overal in de wereld heerst.

Als het kleine kevertje, als het kleinste blaadje louter gekristalliseerde wijsheid is, hoe kan dan een natuurramp zonder verstand, in tegenspraak met de wijsheid, lukraak, gewoon 'toevallig' gebeuren? Hoe kan een mens daarbij 'toevallig', zonder verklaring of reden, zijn leven verliezen?

In werkelijkheid is er nergens toeval, het allerm minst in het leven en in het lot van de mens. Het denken is ons juist daarom gegeven dat wij steeds weer kunnen vaststellen: Iedere situatie waarin ik mij bevindt, alles wat er aan mij gebeurt, is nooit toevallig, het is door de overal werkende wijsheid mij toegedacht als het allerbeste voor mij – in de verwachting dat ik er het beste van kan maken. Als mij een keer 'het beste op een na' zou overkomen, dan zou ik leven in een wereld waarin het beste niet mogelijk is, de wereld zou voor mij opeens redeloos en onvolkomen zijn. Het zg. toeval in mijn leven is in werkelijkheid datgene wat mij in de beste zin van het woord 'toevalt', omdat het bij mij het beste past.

Ieder mens is volledig oordeelsbekwaam op alle gebieden van het leven. Met oordeelsbekwaamheid wordt niet bedoeld dat ieder mens op alle vakgebieden werkzaam kan zijn, daarvoor heb je een vakopleiding nodig. Met oordeelsbekwaamheid wordt bedoeld dat ieder mens dankzij zijn denken de mogelijkheid heeft het doen van de vakmensen en de uitwerking daarvan op mens en wereld in te schatten, het te beoordelen. In deze zin is ieder mens werkelijk oordeelsbekwaam op alle gebieden van het leven. Vertrouwen hebben in de mens als denkende geest betekent alles doen om deze oordeelsbekwaamheid in elk mens te bevorderen, zich erover te verheugden dat wij allemaal steeds bekwaamer in het beoordelen worden. Het probleem is dat degenen die op de verscheidene levensgebieden de macht hebben, er vaak alles aan doen om de oordeelsbekwaamheid van de anderen te verhinderen, teneinde niet doorzien te worden, en vervolgens ongestoord hun machtsdoeleinden te kunnen najagen.

Er is meer vraag naar het koele verstand dan naar de warmte van de liefde. Daaronder lijden vooral veel vrouwen. De logica van de liefde is heel anders dan die van het verstand. De liefde is de kracht die vertrouwen kan schenken aan een wereld die nog maar aan het worden is, die zich pas in de toekomst vol zal ontplooien. Liefhebben betekent vertrouwen hebben in de onuitputtelijke ervaringen en vermogens die in *elk* mens sluimeren. Kijk eens hoe een moeder met haar kleine kind omgaat. Ze ziet nog niets van wat haar kind in de toekomst uit zichzelf zal voortbrengen en toch heeft ze het volste vertrouwen dat het goed zal zijn. Ze doet alles opdat het kind het beste uit zichzelf kan voortbrengen.

Wat een moeder spontaan volbrengt, kan ieder mens zich door oefening eigen maken, dat hij steeds meer mensen zo kan liefhebben, hen zoveel vertrouwen kan schenken als de moeder aan haar kind. Waarom zou dat niet mogelijk zijn? De positiviteit van de mens en zijn ontwikkeling ligt juist in de onbegrensdeheid van het vertrouwen dat ieder aan iedere andere mens tegemoet kan dragen.

Het gevoel van menswaardigheid. Waarin bestaat dat eigenlijk? Dat bestaat daarin dat ieder mens in werkelijkheid een eeuwige geest is, met een lang verleden en een niet minder lange toekomst. De mens kan uit zijn geest ook morele of zedelijke intuïties scheppen, in ieder situatie kan hij vanuit zijn innerlijke bron weten hoe hij zich daartoe verhoudt en wat hij te doen heeft. Als volwassene heeft hij geen autoriteit nodig die hem van buitenaf leidt.

De bron van het morele is in ieder mens voorhanden, maar die kan overdekt zijn, zodat hij niet meer gezien wordt en diens gevolge onwerkzaam wordt. Het vertrouwen in de mens ligt in de overtuiging dat ieder zijn innerlijke bron steeds weer kan vinden, hoe ver hij zich daarvan ook verwijderd heeft. Wanneer een mens het goede dat in hem ligt, uit het oog verloren heeft, heeft hij het allermeest mensen nodig die hem positiviteit tegemoet dragen, dat ze vast vertrouwen hebben in zijn bron van het goede.

Ieder mens draagt in zich alles wat hij voor zijn leven nodig heeft. Nooit zal hem iets kunnen ontbreken wat bij hem hoort. En alles wat hij niet heeft, hebben de anderen voor hem.

De laatste grond van het vertrouwen is de gewaarwording, de overtuiging dat alle mensen samen als een groot geestelijk organisme zijn. Ze zijn voor elkaar geschapen, volkomen op elkaar afgestemd. De mens werd gezien als schepsel van een God die vol liefde is. Tegenwoordig hebben veel mensen zich in het hoofd gezet dat de oerkracht van de mens het egoïsme is. – of het libido, de geslachtsdrift zoals Sigmund Freud bedoelt. De mens moet niet van nature goed zijn, hij moet per wet tot een goed mens worden gemaakt. Vanuit de natuur wil hij het kwade – zo denken velen – het goede kan hij alleen uit de plicht halen. Zo gezien legt de moraal de mens aan banden, een temming van de mens die vanuit de natuur ‘wild’ moet zijn. Dit is een verklaring van het totale wantrouwen in het hoogste schepsel Gods.

De tegenwoordige mens brengt in zichzelf het vertrouwen voort door in zijn ziel door het wantrouwen te overwinnen.

Als ik vol vertrouwen op de ander toega, zal ik ook in hem het vertrouwen wekken en het beste tevoorschijn lokken.

Wat betreft de wereldsituatie: Mijn hart zegt mij dat ik het vertrouwen mag hebben dat alle Gut und Böse op de juiste wijze met elkaar in evenwicht worden gebracht, in de langere cycli van de ontwikkeling, die hogere geesten dan de mensen in hun omvangrijkere bewustzijn kunnen overzien.

Waar het om het willen, het handelen gaat, is de vraag die mensen steeds weer stellen: Wat moet ik doen? Niemand vraagt: ‘Wat moet ik denken?’ Gedachten zijn iets wat niemand ziet. Dat geldt ook voor het voelen, voor al het innerlijke beleven. Maar het handelen van een mens kun je zien, en daarom wil ieder er zeker van zijn dat hij het ‘juiste’ doet.

We zien over het hoofd dat onze gedachten en gevoelens nu juist datgene zijn wat bij mens en wereld het meeste bewerkstelligt, zonder de vrijheid van de ander te kwetsen.

Op het kind werkt het allermeeste wat u innerlijk bent: uw waarden en idealen, uw grotere of kleinere liefdeskracht. Hetzelfde geldt voor de begeleiding van een depressief of met zelfmoordgedachten worstelende mens. De gedachten die aan hen gericht zijn, werken veel meer dan alle uiterlijke daden.

Wat is overbelasting? Dat betekent dat een mens zich voor zaken verantwoordelijk maakt, waarvoor hij niet verantwoordelijk is.

Vaak vragen we teveel van onszelf. Ieder moet heel realistisch overwegen wat je in jouw situatie kan doen en waarvoor je werkelijk verantwoordelijk bent.

Zoek het evenwicht tussen je eigen talenten en de behoeften van de anderen. Ieder is slechts voor die behoeften van de anderen verantwoordelijk, waarvoor je talenten hebt ze te bevredigen.

Er zijn nogal wat mensen die denken dat de wereld het zonder hen niet gaat redden. Waarom maken ze zich zo belangrijk? Zijn ze misschien bang dat zal blijken dat de wereld zonder hen kan bestaan? De wereld kan het werk van elk mens ontberen – ieder zal nu eenmaal sterven – maar geen mens kan het werk aan zichzelf ontberen.

Ieder mens is in zijn diepste wezen een kunstenaar, een vindingrijke kunstenaar. Jezelf zo te beleven ook in de kleinste activiteiten van het leven, is het hoogste geluksniveau dat we kunnen hebben.

Niet in wat ik doe kan ik geluk beleven, maar in mijn heel speciale 'manier waarop' ik het doe.

/tvv

27 juli 2022